Webinář k dotačnímu titulu *Obecní knihovny*

(pro zřizovatele knihoven a knihovníky obcí Jihomoravského kraje do 3 000 obyvatel)

Rád bych vám představil naši zkušenost s podáním žádosti a realizací projektu **Modernizace interiéru a technického vybavení obecní knihovny v Ořechově**, a to jak z pohledu zřizovatele, tak z pohledu knihovníka v malé obci.

1. Představení obce Ořechov

Obec **Ořechov** se nachází přibližně 20 kilometrů jihozápadně od Brna a má necelé **tři tisíce obyvatel**. Jde o obec s bohatou historií i aktivním komunitním životem.
Pro místní obyvatele představuje knihovna jedno z důležitých center kultury, vzdělávání i setkávání – zejména pro děti, seniory a rodiny.

2. Obecní knihovna v Ořechově

Jsme **profesionální veřejná knihovna**, která zajišťuje nejen kompletní služby podle knihovního zákona, ale dlouhodobě se profiluje jako kulturní a vzdělávací instituce obce.

V současné době je knihovnicí paní Naděžda Adámková, která zde působí od roku 2017. Fond knihovny tvoří asi 8 tisíc svazků.

Uživatelům jsou poskytovány služby výpůjční a informační služby, výpůjčky e-knih a e-audioknih, deskových her, obalování knih a sešitů, tiskové služby plus laminování a vazbu dokumentů. K dnešnímu dni evidujeme 430 registrovaných čtenářů.

Vzhledem k omezeným prostředkům na nákup literatury využívá knihovna možnosti získat knihy z výměnného fondu Městské knihovny v Kuřimi. Provoz knihovny je financován z rozpočtu obce i Jihomoravského kraje.

Mimo prostory knihovny využíváme další prostory budovy KC, ve které obecní knihovna sídlí:

- chodby pro výstavy obrazů/grafik apod.,
- zázemí MC pro různé workshopy, dílničky a setkávání,
- obecní sál se 110 sedadly, video a audio zařízením

V r. 2023 byla naše knihovna vyhlášena jako Top komunitní knihovna JMK.

Nad rámec tohoto dotačního titulu jsme současně také úspěšně požádali o poskytnutí dotace z rozpočtu Ministerstva kultury, odboru umění, knihoven a kreativních odvětví na podprogram Informačního centra veřejných knihoven (VISK3) v rámci programu Veřejné informační služby knihoven pro rok 2025
o poskytnutí dotací na následující projekty:

1) **Zahájení výpůjček e-knih** + **e-audioknih** v českém jazyce.

1) **Vybavení Obecní knihovny v Ořechově o kompletní promítací zařízení určené k pořádání vlastních vzdělávacích a kulturních akcí v knihovně.**
   NTB + DATAPROJEMTOR + PROMÍTACÍ PLÁTNO

Prostory a vybavení před modernizací

S paní kolegyní jsme chtěli knihovnu posunout někam dále, když

- Prostory knihovny již dle našeho názoru neodpovídaly současným potřebám moderní knihovny.
- Chyběly zóny pro klidné čtení, relaxaci a komunitní aktivity.
- Technické vybavení bylo zastaralé – provoz stál pouze na jednom stolním počítači pro knihovníka.

Knihovna ale přitom pořádá širokou škálu programů:

- standardní knihovnické a informační služby,
- přednášky, besedy, literární pásma a veřejná čtení,
- autorská čtení a autogramiády,
- dílny, workshopy, výstavy, jarmarky,
- literární a výtvarné soutěže pro děti i dospělé,
- vzdělávací akce zaměřené na čtenářskou, informační i digitální gramotnost,
- ve spolupráci se školami také výukové programy pro český jazyk a literaturu.

Abychom tyto činnosti mohli dále rozvíjet, nutně jsme potřebovali vhodnější prostředí.

Květy
STAR WARS
100+1

3. Proč jsme o dotaci žádali

Naše hlavní důvody byly tři:

a) Zlepšení komfortu pro uživatele knihovny

Chtěli jsme nabídnout modernější, pohodlnější a bezpečnější prostředí, které bude motivovat k delšímu pobytu v knihovně.

b) Rozšíření možností pro komunitní, vzdělávací a kulturní aktivity

Knihovna už dávno není jen o výpůjčkách knih. Potřebovali jsme prostory, které budou flexibilní a umožní pořádání programů pro děti, mládež i seniory.

c) Posílení technického zázemí knihovny

S tím související posílení technického zázemí a vybavení knihovny o NTB a nové čtečky čárových kódů byly pro provoz knihovního systému nezbytné.
Zlepšily rychlost obsluhy i kvalitu poskytovaných služeb.

Dotační titul **Obecní knihovny** pro nás představoval ideální příležitost – svým zaměřením přesně odpovídal našim reálným potřebám.

4. Co všechno díky dotaci vzniklo

V rámci projektu jsme pořídili:

Nový mobiliář

- věšákovou stěnu a sedací botníky od místní firmy NADOP, u vstupů do knihovny
- set tří sedaček s odkládacím stolkem,
- multifunkční herní stůl pro mládež.

Pomocí těchto prvků a změnou dispozičního řešení knihovny jsme vytvořily nové relaxační a komunitní zóny:

- u vstupu do knihovny jsou situovány knihy určené pro mládež od 10 let včetně 2 multifunkčních herní stolů.
- Naproti vznikl koutek s knihami, posezením a herními prvky pro nejmenší návštěvníky knihovny a jejich doprovod.
- V zadní částí knihovny došlo odstraněním dvou regálů k otevření prostoru, kde jsme vytvořili novou relaxační zónu se 2 sedačkami, odkládacími stolky a sedacími vaky.
- Odstraněné regály jsme využili pro prostorové sjednocení a rozšíření nabídky stolních her, o které je mezi návštěvníky knihovny značný zájem.

Prostor se stal útulnějším, modernějším a lépe uspořádaným.

NOVÉ KNIHY

МАРТ

Věšáková stěna a sedací botníky od místní firmy NADOP,
umístěné u obou vstupů do knihovny

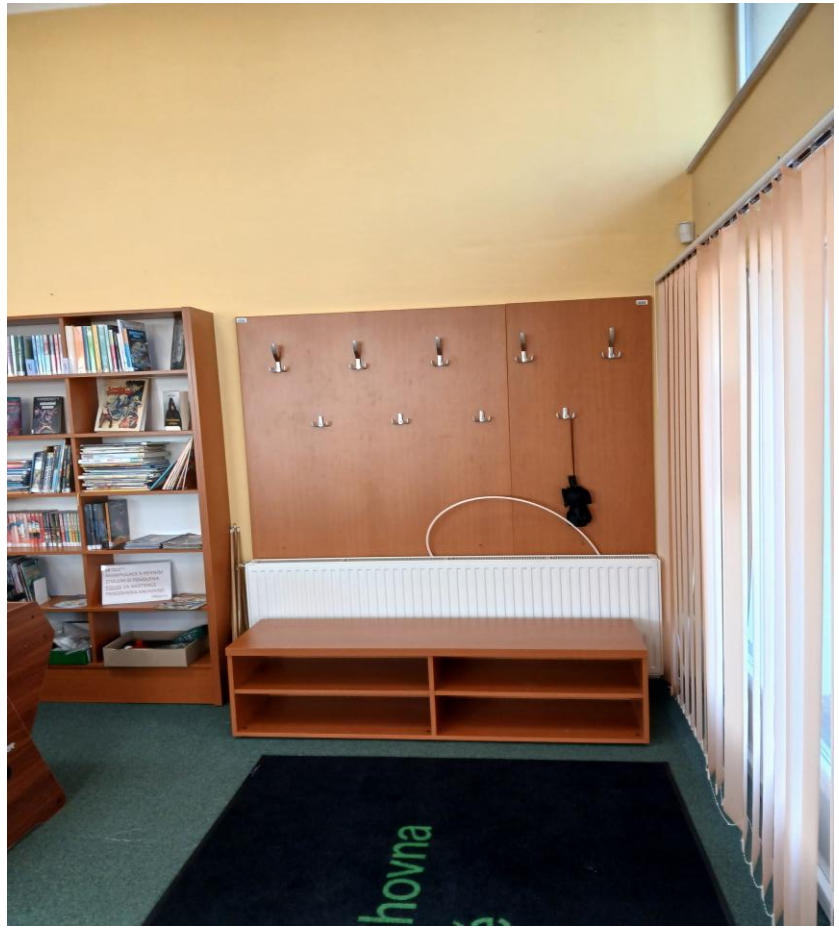

Koutek s knihami, posezením a herními prvky pro nejmenší návštěvníky knihovny a jejich doprovod.

Část knihovny určené pro mládež od 10 let - knihy a dva multifunkční herní stoly

Nová relaxační zóna se 2 sedačkami, odkládacími stolky a sedacími vaky.

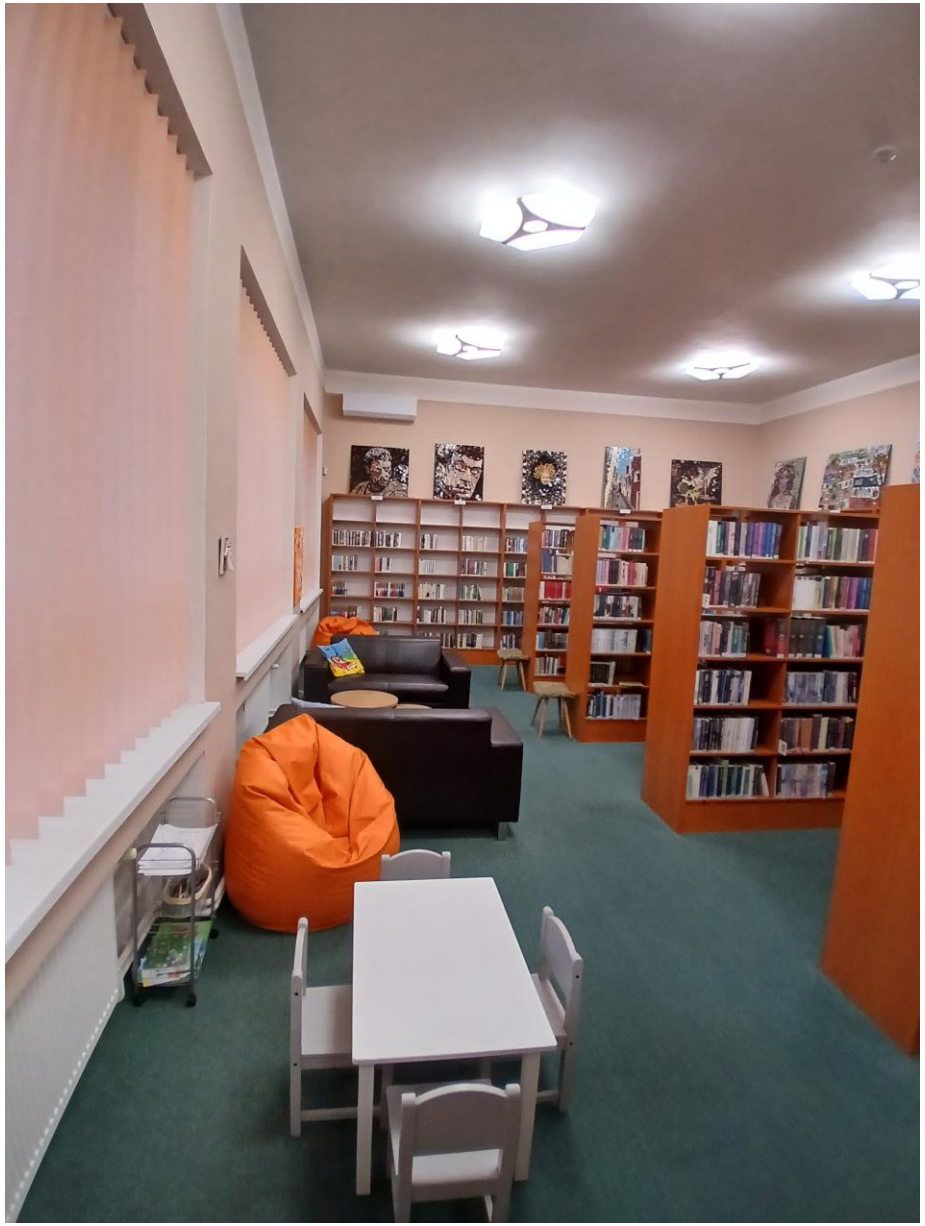

Technické vybavení

- nový notebook pro práci v systému Tritius,
- čtečky čárových kódů s držákem.
- NTB + DATAPROJEMTOR + PROMÍTACÍ PLÁTNO

To přineslo znatelné zrychlení a zkvalitnění provozu knihovny a možnost pořádat v prostorách knihovny menší akce – besedy, přednášky apod.

Moderní technologie si můžete užít v každém věku
DIGITÁLNÍ ODYSEA
Mluvíme v bublinách
Klára Smolíková

5. Jak dotace knihovně konkrétně pomohla

- **Vznikly nové zóny pro odpočinek, čtení a setkávání**, které jsou již aktivně využívány.
- **Zlepšila se ergonomie a estetika interiéru.**
- **Podpora akcí pro veřejnost** – pořádání besed, workshopů či soutěží je nyní pohodlnější.
- **Zlepšení služeb** – rychlejší výpůjční proces, lepší komunikace se čtenáři.
- **Větší atraktivita pro mládež** – herní stůl i pohodlný mobiliář zaujal mladé návštěvníky a zvýšil jejich zájem o knihovnu, když si sem zajdou při čekání na vyučování v ZUŠ nebo čekání na další kroužky.
- **Posílila se naše možnost pořádat další kulturní a vzdělávací akce.**
- **Posílení spolupráce se školami** – knihovna je nyní lépe připravena hostit vzdělávací programy pro děti i seniory.

Celkově modernizace zvýšila prestiž knihovny i její význam pro komunitu.

6. Doporučení ostatním knihovnám

Rád bych ostatním knihovníkům i zřizovatelům řekl, že:

1. Díky dotaci lze zlepšit prostředí knihovny velmi výrazně i za relativně malé prostředky.

Není potřeba rekonstruovat celý objekt – stačí promyšlené doplnění mobiliáře či techniky.

2. Modernizace oživí komunitní život v obci.

V našem případě vznikla zóna, která dnes přirozeně přitahuje mládež i rodiče s dětmi.

3. Zlepší se image knihovny a zvýší se návštěvnost.

Lidé dnes ocení kvalitní prostředí. Moderní knihovna působí jako otevřené, přátelské a inspirativní místo.

4. Posílí se role knihovníka.

Lépe vybavená knihovna je pro knihovníka efektivnějším a příjemnějším pracovištěm.

5. Agenda dotace je zvládnutelná i pro malé obce.

Není třeba se bát administrativy – proces je nastaven přívětivě a logicky.

7. Administrativa dotace – naše zkušenosti

Agenda spojená se žádostí **byla** podle našich zkušeností:

- **přehledná a dobře zvládnutelná**,
- **Vyplnění žádosti bylo relativně jednoduché – důležité je mít předem jasno v rozpočtu a v tom, čeho chcete modernizací dosáhnout.**
- vyžaduje přípravu cenových nabídek a stručné zdůvodnění a posléze i vyhodnocení, ale nic nad rámec běžných administrativních úkonů,

- ❑ *V této oblasti doporučuji využít výhod Umělé inteligence (AI) – např. aplikace ChatGPT, která Vám ušetří zejména čas a také nervy při psaní odůvodnění žádostí (tzv. omáčka kolem)…, když některé požadavky na odůvodnění žádostí je opravdu těžké ve zkratce vložit na papír.*
- ❑ *V případě, že máte nejasnosti při psaní žádosti, nevíte co a jak v žádosti uvést, na co lze žádost uplatnit popř. po podání žádosti zjistíte, že je v podané / schválené žádost nějaký nedoraz - doporučuji se obrátit přímo na kontaktní osoby zadavatele – což je JMK.*

Důležité je mít dopředu jasnou představu o tom, co chceme v knihovně zlepšit – pak jde celý proces velmi hladce.

8. Závěr

Díky dotačnímu titulu **Obecní knihovny** se nám podařilo vytvořit moderní, funkční a přívětivý prostor, který odpovídá dnešním nárokům čtenářů i celkovému poslání knihoven 21. století.

Každého z vás bych chtěl povzbudit, abyste tuto dotační příležitost využili.

I relativně malé investice mohou znamenat velký posun ve fungování knihovny a v kvalitě života vaší obce.

Děkuji vám za pozornost.

Bc. Zdeněk Cihlář
knihovna@orechovubrna.cz